

Arkivsak

24/11282-7

Saksbehandler

Nina Ambro Knutsen

Saksgang

Hovedutvalg for samferdsel

Fylkesutvalget

Fylkestinget

Møtedato

05.03.2025

11.03.2025

18.03.2025

Bypakke Tønsberg-regionen - Ytterligere forskuttering av midler til grunnerverv

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Vestfold fylkeskommune forskutterer ytterligere 60 mill. kroner inkl. mva. til grunnerverv knyttet til ny fastlandsforbindelse til Færder kommune. Forskutteringen finansieres ved bruk av mva.- kompensasjon og låneopptak. Midlene skal dekke grunnerverv fram til stortingsproposisjonen for bypakka er vedtatt av Stortinget.

Sammendrag

Bypakke Tønsberg-regionen er et samarbeidsprosjekt mellom Vestfold fylkeskommune og Færder og Tønsberg kommuner. Prosjektet skal planlegge og bygge et helhetlig transportsystem i Tønsberg-regionen, inkl. ny fastlandsforbindelse til Færder kommune. Reguleringsplan for ny fastlandsforbindelse og lokale vedtak på finansiering av bypakka ble fattet i september 2023. Ekstern kvalitetssikring (KS2) ble ferdigstilt i oktober 2024, og utkast til stortingsproposisjon ble oversendt Vegdirektoratet for kvalitetssikring i desember 2024. Målet er stortingsbehandling av bypakka i juni 2025.

Det er anledning til å bruke midler til planlegging og grunnerverv i prosjekter som skal finansieres med bompenger før Stortinget har behandlet bompengeproposisjonen. En grunnervervsprosessen er tidkrevende, og er på kritisk linje med tanke på framdrift for bygging av ny fastlandsforbindelse. Vestfold fylkeskommune vedtok i april 2024 å forskuttere 60 mill. kroner til grunnerverv.

Fra stortingsproposisjonen er vedtatt tar det fortsatt noe tid før Vegfinans AS kan ta opp lån. Det foreligger derfor en innstilling om å forskuttere ytterligere 60 mill. kroner til grunnerverv, slik at prosessen skal kunne fortsette uten opphold og at flere prosesser kan settes i gang for flere eiendommer samtidig.

Bakgrunn og saksgang

Bypakke Tønsberg-regionen er et samarbeidsprosjekt mellom Vestfold fylkeskommune og Færder og Tønsberg kommuner. Prosjektet skal planlegge og bygge et helhetlig transportsystem i Tønsberg-regionen, hvor ny fastlandsforbindelse til Færder kommune og satsing på gange, sykkel og kollektivtransport er viktige delprosjekter.

Planlegging av prosjektene i Bypakke Tønsberg-regionen har hittil vært finansiert gjennom forskuttering av bompenger ved at partene har stilt garanti for låneopptak gjennom bomselskapet Vegfinans Bypakke Tønsberg-regionen AS, og ved at fylkeskommunen har forskuttert midler.

Denne saken omhandler en ytterligere forskuttering av midler til grunnerverv for ny fastlandsforbindelse til Færder, som er det største delprosjektet i Bypakke Tønsberg-regionen og viktig for samfunnssikkerheten for innbyggerne i Færder og Tønsberg kommuner. Forskutteringen som ble vedtatt i april i 2024 har gjort det mulig å styrke kapasiteten på grunnervervsområdene, og det er igangsatt erverv av flere eiendommer. Det er mange grunneiere som ønsker å starte prosessen med erverv, og en ytterligere forskuttering vil sikre videre framdrift.

Saken legges frem hovedutvalg for samferdsel som avgir uttalelse til saken. Fylkesutvalget innstiller i saken, og Fylkestinget fatter endelig vedtak. Saken vil også behandles som orienteringssaker i Færder og Tønsberg kommuner.

Saksopplysninger

Reguleringsplan for ny fastlandsforbindelse og lokale vedtak på finansiering av bypakka ble fattet i september 2023. Ekstern kvalitetssikring (KS2) ble ferdigstilt i oktober 2024, og utkast til stortingsproposisjon ble oversendt Vegdirektoratet for kvalitetssikring i desember 2024. Det er målet er om stortingsbehandling av bypakka i juni 2025.

Planlegging av prosjektene i Bypakke Tønsberg-regionen har hittil vært finansiert gjennom forskuttering av bompenger ved at partene har stilt garanti for låneopptak gjennom bomselskapet Vegfinans Bypakke Tønsberg-regionen AS, og ved at fylkeskommunen har forskutterte midler. Disse sakene har også vært forankret i bypakkas overordnede styringsgruppe (OSG).

Planlegging av prosjektene i Bypakke Tønsberg-regionen er hittil finansiert ved en slik forskuttering, gjennom saker behandlet i 2013 (FT-sak 73/13), 2016 (FT-sak 5/16), 2018 (FT-sak 8/18), 2020 (FT-sak 30/20) og i 2022 (FT-sak 46/22).

Som omtalt i sak FT 46/22 *Bypakke Tønsberg-regionen – videre forskuttering av planmidler*, dekker ikke de tidligere forskutteringene midler til grunnerverv. Det ble også omtalt i saken at

en fremtidig forskuttering av midler til grunnnerverv ville ha stor betydning for framdriften. Årsaken til det er at en forskuttering muliggjør en oppstart av grunnnervervsprosessen i påvente av at finansieringen av bypakka skal behandles i Stortinget. En grunnnervervsprosess er tidkrevende. Det ble derfor lagt fram en sak for fylkestinget i april 2024 (FT-sak 50/24) som omhandlet forskuttering av midler til grunnnerverv. Med disse midlene har man kunne starte opp flere prosesser i påvente av at bypakka behandles i Stortinget. Etter vedtaket er det ansatt to grunnnerververe for å ha kapasitet til å gjennomføre grunnnervervsprosessen. Det er også gjennomført møter med grunneiere, og det er stor interesse blant berørte grunneiere for å komme i gang med grunnnerverv.

Av de forskutterte midlene vedtatt i fylkestinget i april 2024 er det benyttet om lag 11 mill. kroner, men det forventes å påløpe betydelige midler utover våren til primært erverv, men også noe midler til nødvendig konsulentbistand og til juridisk bistand for grunneiere. En ny forskuttering vil sikre videre framdrift med grunnnerverv, og muliggjøre at flere prosesser igangsettes.

Det foreslås en ny forskuttering på inntil 60 mill. kroner, totalt inntil 120 mill. kroner. Låneopptak av disse midlene vil kunne bli lavere. Dette vil avhenge av når proposisjonen for bypakka kommer til behandling i Stortinget, og hvor raskt det kan komme til enighet med grunneierne. Forskutteringen finansieres ved bruk av mva.-kompensasjon og låneopptak. Når bypakka er vedtatt i Stortinget og bomselskapet har etablert finansiering, vil det lånes opp penger med sikkerhet i bompengeproposisjonen.

Om grunnnervervsprosessen

For å gjennomføre en ordinær grunnnervervsprosess må det foreligge en vedtatt reguleringsplan (vedtatt september 2023), samt tilstrekkelig finansiering. Ved ordinære avtaler om grunnnerverv skal erstatningen utbetales innen 4 uker fra signeringsdato. Grunnnervervsprosessen bør derfor ikke starte før det er tilgjengelige midler. Per i dag vil det være først etter at Stortinget har behandlet finansiering av bypakka. Gjennom forskuttering vil grunnnervervsprosessen fremskyndes, noe som vil påvirke framdriften i prosjektet og når ny fastlandsforbindelse kan åpne. En ny forskuttering, slik det foreslås i denne saken, vil dermed bidra til å sikre framdriften i prosjektet.

For å kunne starte byggingen av ny fastlandsforbindelse må det inngås en kontrakt med en hovedentreprenør. Grunnnerverv må senest være på plass ved siste forhandlingsrunde med entreprenør, noen uker før entreprenør leverer endelig tilbud. Utlysning av hovedentreprisen er planlagt sommeren 2026, men før det skal også noen mindre kontrakter, inkl. omlegging av en høyspentledning, gjennomføres. Også her må avtale med grunneier på plass i forkant.

Nødvendig grunnnerverv for ny fastlandsforbindelse

Som omtalt i FT-sak 50-24 vil det totalt være behov for å innløse 30 boliger. Vedtatt reguleringsplan legger grunnlaget for erverv av arealer til utbyggingen. Det vil være behov for både midlertidige arealer under anleggsperioden og permanente arealer til det nye anlegget. Det er alltid et mål å komme frem til minnelige avtaler med grunneiere som blir berørt. Dersom det ikke lykkes å inngå avtaler om avståelse av grunn, vil det bli aktuelt å ekspropriere grunn og

rettigheter både til midlertidig og permanent bruk for veianlegg. Eventuell ekspropriasjon er hjemlet i vedtatt reguleringsplan. Videre vil det også være behov for å erverve forretnings-/næringsbygg, samt landbruksjord.

Grunnerverv og kostnader relatert til grunnervervsprosessen er anslått til å være i størrelsesorden 300-350 mill. kroner. Grunnerverv er en del av investeringskostnaden for ny fastlandsforbindelse. Boligeiendommer vil fortsatt prioriteres, men det vil kunne være behov for andre typer erverv, eksempelvis der det skal gjennomføres arbeider i forkant av hovedkontrakten.

Vedtak om tidlig innløsning i Færder kommune

Færder kommune har fattet vedtak om tidlig innløsning av boliger som blir berørte av ny fastlandsforbindelse, og har innløst 13 av de boligene som må innløses i sin helhet. Denne ordningen fases nå ut da fylkeskommunen har startet opp med grunnerverv, basert på forskuttering av midler vedtatt av fylkestinget i april 2024.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Fylkeskommunenes andel av garantiansvaret for allerede forskutterte planmidler på inntil 75 mill. kr opphører når Stortingsproposisjonen er vedtatt og bompengeselskapet har etablert finansiering. Da vil også fylkeskommunen få refundert de 54 mill. kroner som er forskuttert i tråd med nye retningslinjer, allerede forskutterte 60 mill. kroner til grunnerverv, og evt. en ytterligere forskuttering som foreslått i denne saken. Forskutteringen finansieres ved bruk av mva.-kompensasjon og låneopptak, og det vil bli tatt opp lån etter behov. Faktisk forbruk av disse midlene vil kunne bli lavere. Dette vil avhenge av når proposisjonen for bypakke kommer til behandling i Stortinget, og hvor raskt det kan komme til enighet med grunneierne. Risikoen knyttet til garantiene er knyttet til en situasjon hvor det ikke kan bli etablert en bompengoordning som følge av at prosjektet ikke blir gjennomført. Denne risikoen vurderes til å være redusert gjennom tverrpolitiske vedtak på finansiering i september 2023.

Denne saken endrer ikke de administrative eller juridiske forholdene knyttet til de tidligere vedtatte garantiene for allerede forskutterte midler, eller fordelingen av disse mellom partene.

Det vil utarbeides budsjett, tertial- og årsrapporter for Bypakke Tønsberg-regionen og denne rapporteringen vil bidra til å gi partene kontroll med bruk av midlene. Ved behov kan det omprioriteres mellom prosjektene, forutsatt behandling og godkjenning i bypakkas overordnede styringsgruppe.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Denne saken, som gjelder forskuttering av midler til grunnerverv, har ingen direkte betydning for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Fylkesdirektørens vurdering

Reguleringsplanen for ny fastlandsforbindelse og finansieringen av bypakka ble behandlet hos partene i september 2023, og det jobbes med å forberede stortingsbehandling. Grunnervervsprosessen tar 2-2,5 år, og er på kritisk linje for framdriften til ny fastlandsforbindelse. En mer samfunnssikker fastlandsforbindelse er et av to prosjektutløsende behov for Bypakke Tønsberg-regionen, og det er derfor viktig for regionen å komme videre med prosjektet. Fylkeskommunen har styrket kapasiteten på grunnervervsområdet, og det er mange grunneiere som ønsker å komme i gang med prosessen. Mange grunneiere har ventet lenge på avklaringer. En ytterligere forskuttering av midler muliggjør at man kommer i gang med flere grunnervervprosesser i påvente av at Stortinget har behandlet saken.

Risikoen knyttet til forskutteringen er knyttet til en situasjon hvor det ikke kan bli etablert en bompengoordning som følge av at prosjektet ikke blir gjennomført. Fylkesdirektøren vurderer denne risikoen til å være redusert gjennom tverrpolitiske vedtak på finansiering i september 2023, at ekstern kvalitetssikring nå av pakken er gjennomført, samt at de forbedrende arbeidet til stortingsbehandlingen er godt i gang.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler en ny forskuttering av inntil 60 mill. kroner til grunnerverv for å sikre videre framdrift i prosjektet i påvente av stortingsbehandlingen. Ved vedtak i tråd med fylkesdirektørens innstilling vil søknad om forskuttering oversendes Vegdirektoratet og Samferdselsdepartementet for behandling.

Vedlegg: